

1. Ime korenine:

Anton Martin Slomšek

2. Opis korenine (njen izvor, kaj vse obsega, definicija, takratne okoliščine, ...)

Veličina naroda se ne meri po številu prebivalcev, ampak po duhu ljudi, še zlasti posameznikov, ki hodijo pred njim. Ali imamo Slovenci velike ljudi, ki so po duhu enakovredni velikim osebnostim drugih narodov? Imamo jih, a jih slabo poznamo in premalo cenimo. Eden takih je vsekakor **ANTON MARTIN SLOMŠEK**.

Mnogi ljudje so vedno videli v njem svetniško osebnost in kmalu po smrti so začeli z mislijo na beatifikacijo. Zaradi mnogih težav naše zgodovine je postopek tekel počasi.

KDO JE BIL IN OD KOD?

Na Slomu pri Ponikvi (občina Šentjur pri Celju) se je Marku Slomšku in Mariji, roj. Zorko, dne 26. novembra 1800 rodil prvi otrok. Še isti dan, kakor je bila tedaj navada, sta ga botra odnesla v župnijsko cerkev sv. Martina na Ponikvo k svetemu krstu. Krstili so ga za Antona. Njemu so sledili še drugi otroci, a bi ga oče zaradi razumnosti in pridnosti želel imeti doma na veliki kmetiji. Mama ga je v svoji iskreni veri in s čutom za duhovnost videla drugje: kot mašnika. Tudi kaplan Prašnikar, ki je bil tedaj na Ponikvi velika duša, z občutkom za šolo in kulturo, se je strinjal z mamo in pripomogel, da je tudi oče pristal. Tonček je šel v šole: iz Prašnikarjeve nedeljske najprej v Celje, nato v Ljubljano, kjer se je spoprijateljil s pesnikom Prešernom, nato v daljni Senj in končno v Celovec. Doma je postajalo žalostno: nenadoma je na porodu osmega otroka umrla mati, oče pa že pet let za njo. Dom mu je postajal tuj in Prašnikar, ki je med tem postal župnik v Olimju, vedno bolj prijatelj, vzgled in dobronik. Pri njem je daroval svojo novo mašo septembra 1824. Kaplanska mesta so bila blizu: na Bizeljskem in nato v Novi cerkvi pri Vojniku. Od tod je šel nazaj v celovško bogoslovje za duhovnega voditelja bogoslovcev, do 1838. Nato ga je pot vodila zopet proti jugu - v Vuzenico, kjer je bil šest let izredno goreč in dober dušni pastir. 1844 ga najdemo v službi kanonika na škofiji v Št. Andražu, a le za dve leti, nakar se vrača nazaj proti domu - v mesto mladosti, Celje, za župnika in opata. Ta zadnja postaja v dušnem pastirstvu pa je bila izredno kratka, saj je bil že po štirih mesecih posvečen v škofa in sicer v stolnici v Salzburgu 5. junija 1846. Umrli je 24. septembra 1862 v Mariboru in bil tam tudi pokopan.

Vsepovsod je bil zavzet duhovnik, predan evangeliju in ves v službi ljudem. V svojem **DUŠNO-PASTIRSKEM DELU** se je posvečal vsem področjem. Še zlasti pa je delal za otroke in mladino. Ohranjenih je veliko njegovih lepih pesmi in basni, kjer je znal na zanimiv način povedati resnico, tako, da bi vzgajala, bodrila in pomagala človeku rasti v trdno krščansko osebnost. Jedro njegovega dela je bila skrb za zveličanje duš. Na to osnovno željo pa je vezal trud za kulturni in narodni dvig slovenskega človeka, ki ga je imel zelo rad. Moto vsega njegovega dela je povzet v stavku, ki ga je sam zapisal: "Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne in narodne omike."

Slomšek je velik **KULTURNI DELAVEC**. Dobro se je zavedal, da napredek raste preko pisane besede. Zato je najprej sam veliko pisal. Preko svojih študentskih pesmi in kratkih pripovedi, mnogih, kasneje ponarodelih pesmi, do pridig, nešteti člankov v Drobtinicah in v raznih časopisih, vzgojnih knjig, kot so Blaže in Nežica v nedeljski šoli, Krščansko devištvo, Knjiga za mladeniče, vse do mnogih opisov velikih slovenskih osebnosti, tja do življenjepisov svetnikov... Skratka velik opus knjižic in knjig, tako da je za časa njegovega življenja skupaj s ponatisi izšlo kar 50 tiskanih del. To pa je poleg vsega drugega dela ogromen doprinos naši kulturi. Ni pa samo pisal, ampak je tudi druge vzpodbujal in želel preko slovenske založbe širiti dobre in poceni knjige med naš narod. Ker mu leta 1845 oblasti tega niso pustile izvesti, je začel z zbornikom Drobtinice, ki je dolga letu prihajal v tisoče slovenskih domov. Šest let kasneje pa mu je vendar uspelo, da je zaživela Mohorjeva družba, ki vse do danes opravlja veliko kulturno in literarno delo.

Slomšek je velik **VZGOJITELJ**, tako po svoji praksi kakor tudi po odgovornosti in priročnikih. V Vuzenici je kot župnik sam napisal izredno upeli priročnik za nedeljske šole z naslovom Blaže in Nežica v nedeljski šoli. Doživel je izjemen uspeh, saj je bil velikokrat ponatisnjen, preveden v češki jezik in uporabljan celo v daljni Rusiji.

Kot šolski nadzornik je veliko delal za vzgojo in za spremembe v šolstvu tedanje Avstro-Ogrske. Sam ali s sodelavci je izdal več različic beril za slovenske in nemške šole, katekizme in pesmarice. Ko je uspel sedež škofije prenesti v Maribor, je še isto leto ustanovil bogoslovje in teološko šolo. To je bila hkrati prva visoka šola v štajerski prestolnici in je odločilno vplivala tudi na kasnejšo rast drugih šol, saj se je s tem močno povečal delež slovenskih izobražencev v do tedaj zelo nemškem mestu.

Bil je tudi velik **EKUMENSKI DELAVEC**. Bolela ga je needinost med kristjani, zato je vabil k delu in molitvi za preseganje žalostne razdeljenosti. Ustanovil je bratovščino sv. Cirila in Metoda, ki jo je potrdil tedanji papež Pij IX. Pridružili so se ji kristjani iz vse Evrope.

Slomšek je kot **ŠKOF** ostal vseskozi zvest svojim dušnopastirskim načelom. Lahko bi rekli, da je bil župnik vse škofije. Rad je obiskoval župnije, pridigal in spovedoval. Zapisanih in izdanih je okoli 300 njegovih pridig. Kot škof se je mnogokrat obračal na svoje vernike v pastirskih pismih, saj je izdal kar šestnajst rednih in dvajset izrednih pastirskih listov. Veliko si je prizadeval za duhovno in študijsko oblikovanje duhovnikov, organiziral in sam vodil duhovne vaje ter uvedel pastoralne konference. Z ljudskimi misijoni je vernikom želel poglobljati vero in jih bolj povezovati v župnije. Veliko takih misijonov je vodil sam ali vsaj na njih sodeloval. V Celje je povabil misijonski red lazariste, ki še danes uspešno delujejo.

Kot največje delo škofovskega obdobja prištevamo **prenos škofijskega sedeža iz oddaljenega Št. Andraža v Labodski dolini** (ta se vije vzporedno z Dravsko dolino, v Avstriji) **v Maribor in preureditev škofijskih meja**. Tako je združil Slovence na Štajerskem v eno škofijo in zajezil potujčevanje. **Okrog 200.000 naših ljudi je tako pripadlo mariborski škofiji**. S tem se je zarisala narodnostna meja na severu, ki drži še danes. Mesto Maribor pa je postalo škofijsko središče in doživelo razcvet v kulturnem, šolskem, duhovnem in narodnostnem smislu.

Škofovsko obdobje njegovega življenja je bilo še zlasti težko: zaradi revolucije 1848, zaradi verske mlačnosti v ljudeh, zaradi nasprotovanja njegovemu delu za narod, jezik in slovensko kulturo. Slomšek je bil veliki **BUDITELJ NARODNE ZAVESTI**. V svojih pridigah, pismih in govorih je odločno zagovarjal slovenstvo, vrednost materinega jezika in dolžnost živeti iz duhovnih in narodnih korenin. Toda nikdar ni poniževal drugih kultur ali jezikov. Zato ostaja tako velik in posnemanja vreden.

BEATIFIKACIJA

Ob svojem drugem obisku v Sloveniji, ga je papež Janez Pavel II., 19. septembra 1999, v Mariboru razglasil za blaženega.

3. Kako se ta korenina uresničuje v ZSKSS?

V ozaveščanju narodne in kulturne zavesti, ljubezni do domovine in v zavestnem krščanskem življenju.

4. Ideje za konkretne dejavnosti za poglobljanje te korenine (lahko ločeno za VV, IV in PP)

IGRA:

KAKO DOBRO VOHAŠ ALI TIPAŠ?

"Otroke" razdelimo v dve skupini in jih ločimo (ti dve skupini) za nekaj metrov. Vsak iz skupine pride vsaj enkrat k voditelju in pove, ali bo vohal ali tipal. Skupini se pri voditelju izmenjujeta, pri tem pa pazimo in računamo na poštenost tekmovalcev, da le-ti ne bodo gledali. Ko tekmovalec pride k voditelju, mu ta zaveže oči in da predmet za voh oziroma za tip. Ko je tip, se lahko tekmovalec samo obrne in tipa za hrbtnom. Ko tekmovalec ugane, kaj je, dobi za nagrado listek na katerem je ena beseda citata. Če ne ugane, se vrne k skupini in naslednji iz njihove skupine dobi isti predmet. Ko zberejo vse besede, le-te sestavijo v pravilno zaporedje.

Opozorilo: s sestavljanjem citata začneta obe skupini hkrati.

Primeri:

- Za citat: nekaj Slomškovega
"Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne narodove omike."

- Za voh   in   tip:
smola   storž
limona   ključ
lovorjev list   zemlja
popper   kamen
zemlja   nogavica
...   ...

Ob koncu se lahko pove še Slomškov življenjepis oziroma vsaj njegov pomen za Slovence.

KVIZ NA TEMO ANTON M. SLOMŠEK

Sodelujoči se razdelijo v tri skupine in v sklopu teh skupno odgovarjajo na zastavljena vprašanja. Vsaka skupina odgovori na vsa vprašanja. Ta so treh tipov (samostojen odgovor, da/ne, a/b/c).

VPRAŠANJA:

- 1) Kako je naslov vzgojne in učne knjige, ki jo je napisal Slomšek za splošno omiko slovenskega naroda?
  - a) Janko in Metka v sobotni šoli
  - b) Blaž in Eva v šoli
  - c) Blaže in Nežica v nedeljski šoli
  - d) Molitvice ino potrebni nauki za pridne mladenčce

Odgovor: C (Blaže in Nežica v nedeljski šoli)

- 2) Cerkev, ki je v otroštvu najbolj zaznamovala življenje Antona Martina Slomška je posvečena...
  - a) sv. Roku
  - b) sv. Ožbaltu
  - c) sv. Martinu

Odgovor: B (sv. Ožbaltu)

3) Škof katere škofije je postal Anton M. Slomšek?

- a) Lavantinske
- b) Štajerske
- c) Ptujске

Odgovor: A (Lavantinske)

4) Kje je pokopan Anton M. Slomšek?

- a) v Vuzenici
- b) na Ponikvi
- c) v Mariboru

Odgovor: C (v Mariboru)

5) Ali je Slomšek kot duhovnik deloval na župnijah, ki so danes na slovenskem ozemlju?

DA NE

Odgovor: DA (Bizeljsko, Nova Cerkev pri Vojniku, Vuzenica ob Dravi, Celje)

6) Ali je res, da je škof Slomšek bil krščen kot Anton, ime Martin pa je dobil šele pri birmi?

DA NE

Odgovor: DA

7) Ali je Anton M. Slomšek res prvi slovenski svetnik?

DA NE

Odgovor: NE (blaženi)

8) Ali je Slomšek prestavil center svoje škofije v Maribor iz Lipnice?

DA NE

Odgovor: NE (iz sv. Andraža)

9) Navedite rojstni datum blaženega škofa Antona Martina Slomška!

Odgovor: 21.11.1800

10) Kdaj je papež Janez Pavel II. razglasil škofa Slomška za blaženega?

Odgovor: 19.9.1999

11) Nadaljuj še danes aktualno temeljno vodilo A. M. Slomška, ki se začne z besedami: »Sveta vera bodi vam luč,...

Odgovor: ...materin jezik pa ključ do zveličavne narodove omike.

12) Katerega leta je škof Slomšek prestavil sedež svoje škofije v Maribor?

Odgovor: 1859. leta

VELIKA IGRA

1. PRIPOMOČKI:

- Baloni
- Beli listi
- Plavutke (oprema za potapljače/piranje → voditelje)
- Očala (oprema za potapljače/piranje → voditelje)
- Vrvica (lahko v koščkih, saj se potrebuje da se balon zveže na noge)
- Na primer: slika Slomška, njegove misli, zgodnice, življenjepisi,... (nekaj o A. M. Slomšku; to bo zaklad, ki ga bodo udeleženci iskali)
- ...

2. CILJ:

- (poglobljeno) spoznati Antona Martina Slomška
- imeti se fajn skupaj
- ...

3. ČAS: okoli 2 uri

4. PROSTOR: zunaj

5. OPIS:

Udeleženci se razdelijo v skupine približno 4 do 7 ljudi (tako da bodo skupine enakomerne). Te skupine so "iskalci zaklada". Njihova naloga je da morajo priti čez morje na otok, saj lahko le tam dobijo "škrge" ki jim omogočijo nadaljevanje naloge. Na otok pridejo le s pomočjo čolnov (belih listov) katerih je za enega manj kot je oseb v skupini (npr: 5 oseb v skupini, 4 čolnički). → Pozor: Glejte da otok ne bo preblizu kopnemu!

Kako se skupine "pripelje" na otok??

V vsaki skupini je za enega manj listov kot je oseb. Na tem čolnu mora biti vedno vsaj ena noga, sicer lahko čoln odnese tok (najboljše da nekdo nadzira te čolne!). Te "karavane" se premikajo naprej tako da zadnji pobere zadnji list (ne da bi stopil iz njega) in ga poda prvemu v koloni. Med tem času lahko že voditelji kot piranje opravljajo svojo nalogo s tem da plavajo po morju in lahko pomagajo jemati čolne.

Ko celotna skupina pride na otok si lahko tam vzamejo svoje škrge → škrge predstavlja samo en balon ki si ga vsak priveže na gleženj z vrvico. Če se voditelji dogovorite so lahko tudi plus življenja (na osebo še dodatni balon). Ko si napihnejo balone in si ga zavežejo na gleženj lahko gredo plavat in se potapljat. Vendar morajo paziti da je na otoku vsaj eden reševalec –to je vsaj eden iz njihove skupine. Razen tega morajo skupine paziti tudi na voditelje piranje ki jim otežujejo potapljanje do zaklada. Naloga piranj je da čimprej popokajo balone skupin saj s tem čuvate zaklada, ki so pod morjem. Ko počite balone tista oseba oledeni in lahko ga reši le reševalec tiste skupine ki je na otoku.

...

Skupine ki iščejo zaklade je njihova naloga da čimprej z čimveč življenji poiščejo zaklad, ki je skrit okoli po morju ter razrezan na male koščke. Ko ga najdejo še ni vse konec, saj morajo priti živi do otoka. Tam skupina sestavi ta zaklad in zmaga skupina ki prva najde in sestavi zaklad z življenji.

Izziv za PP: Potep po Slomškovih poteh.

5. Kaj ste v vašem stegu/skupini že uspešnega izvedli s področja te korenine?

Naš steg se imenuje po tej korenini.

6. Viri in literatura: kje izvedeti več?

Po Slomškovih poteh, en ali več avtorjev...

<http://maribor1.skavt.net/slomsek.html>

<http://www.rkc.si/slomsek/>

http://sl.wikipedia.org/wiki/Anton_Martin_Slom%C5%A1ek